

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

§. 1. De aliis notabilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98538)

ibi, authenticis scripturis probentur. Congregatio Concilij omnium consensu censuit requiri pro forma, ut probatio fiat authenticis scripturis, & constituendam esse regulam, quod probatio per testes non sufficiat. Septima, an cap. 9. sess. 25. in ea parte in qua requirit plenior, & exactior probatio patronatus, in iis personis, seu communicationibus, in quibus usurpatio plerumque presumitur, nec eis immemorialis aliter suffragatur, nisi presentationes, etiam continuata non minori quam 50. annorum spatio, quae omnes effectum sortita fuerint, authenticis scripturis probentur, requiratur pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes excludatur, Congregatio censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes regulariter excludatur, Hier. Cardin. Mathaeus. Octava, Congregatio censuit, ut ad conficiendam immemoriam, concurrant anni elapsi usque ad tempus contritionis morte, & non tempus decursum usque ad publicationem Concilij, tantum attendendum sit. Nona, non possunt repelli probationes oblatae a patronis, ut eorum patronatus declarent esse ex Concilio, salvis tamen exceptionibus tam huius decreti, quam iuris communis. Decima, ius presentandi verbi gratia, ad mansionarias, datum cap. censendum esse ex privilegio, quando capitulum non fundavit, nec dotavit, nec habet immemoriam, ideo sublatum est hoc decreto. Undecima, Julius Papa III. ad supplicationem Cardinalis de la Cueva, & Joannis comitis de Vuenam, & domini in temporalibus oppidi de Moron, concessit ius patronatus d. comiti ad sex beneficia simplicia, consistentia in Ecclesia d. oppidi de Moron ad ipsius comitis vicariam, quod ius patronatus defuncto d. comite Pius IV. ad supplicationem praedicti Cardinalis, & D. Petri Ducis filij, & successoris d. Ioan. comitis concessio d. D. Petro Duci, pro se, & eius filio primogenito dubitatur, an ius patronatus fuerit revocatum per Concil. Iriden. hoc c. Congregatio decrevit hoc ius patronatus censi ex privilegio, & ideo Concilio sublatum esse. Flam. Paris. d. 9. 28. de cons. n. 240. Decima secunda, an si quis probaverit, se per 40. annos presentasse, & in possessione, seu quasi, se fuisse, ad presentandum admitti debeat, non obstante decreto Concilij, hoc c. cum alias tituli, presentationis 40. annorum esse videatur, & praedicto decreto conformis, ibi, aliasue secundum iuris dispositionem, conclusum est Congregationem censuisse non debere admitti, nec obstant illa verba, aliasue secundum iuris dispositionem, quia Congregatio intelligit, ut non respiciat tempus, de quo iam expresse supra disposuit, & voluit esse immemoriam, sed respiciat alias clausulas, & alios modos, quibus secundum ius vetus probari poterat ius patronatus, sed quod ad tempus attinet, illud praecise, & semper debeat esse immemoriam, nec sufficiant 40. anni, etiam si alias iure veteri sufficerent, ut in persona Ecclesiasticorum, secundum Lamber. de iure patron. Decima tertia, an patronatus in conventuali Ecclesia censi debeant sublati verbi reliqui, Congreg. die 4. Decemb. 1589. censuit, patronatus ex causa fundationis, seu dotationis, in ipso limine fundationis seu dotationis, Apostolico privilegio concessos, non esse sublato: patronatus vero reliquos, in conventualibus Ecclesiis quocumque privilegio concessos, post fundationem & dotationem censi abrogatos. Decima quarta, an ad probandum privilegium patronatus in conventuali Ecclesia ex causa fundationis, &c. quidem in eius limine fundationis concessum fuisse sufficiat immemorialis, iunctis multiplicatis presentationibus, quae secundum formam Concilij in praesenti effectum sortita fuerunt, stante derogatione in calce posita. Congreg. d. die 4. Decemb. 1586. censuit non sufficere, ex verbis tam in

1. quam in 2. casu, nisi probata fama talis privilegij, aliisue concurrentibus requisitis, secundum iuris dispositionem, nec obviare d. derogationem, cum non referatur ad disposita in 1. part.

§. I.

De aliis Notabilibus.

SUMMARIA.

Foemina acquirere, & habere potest ius patronatus, & presentandi n. 142. Et ius patronatus hereditariis etiam in feminas heredes transit, n. 143. Et etiam in ius patronatus relictum consanguineis, seu qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia, competit feminis etiam nuptis & descendentibus ex illis, quicquid sit in Italia n. 144. unde etiam succedit in iure patronatus in modum maioratus instituto, ita quod ad unum dumtaxat deveniat, nempe primogenitum, seu successorē, nisi expresse sit exclusus, n. 145. In quo succeditur sicut in maioratibus, n. 146.

Villa in dotem data, in qua est ius patronatus ad quem spectet ius presentandi, an ad maritum an ad uxorem, n. 147.

Questio ista ab illa pendet quae, apud quem sit dominium rei dotalis, an apud maritum, an vero apud uxorem. In qua sunt variae sententiae, n. 148.

Prima sententia dominium esse apud maritum ponitur n. 149. Cuius fundamenta ponuntur a n. 150.

Plura quae contra hanc receptissimam sententiam obstat, quibus probari videtur uxorem esse dominam rei dotalis, non vero maritum, n. 156.

Secunda sententia ponitur num. 157. Quae improbat, n. 158.

Tertia sententia noviorum doctum verum & naturale dominium apud uxorem manere, civile vero dominium viri esse, n. 159. Quam accipit Ioan. Garcia in bonis quae ipsa mulier habebat, &c. n. 160.

Concordia Barbosa ponitur n. 161.

In hac quaestione, dicitur i. eam procedere circa res dotales, non estimatas, vel aestimatas ea aestimatione, quae non facit emptionem, nam circa res aestimatas, simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum n. 162. Quia ista aestimatio facit emptionem n. 163.

Secundo dicitur longe veriore, & tenendam videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie dominus rerum dotantium ex adductis pro ea. Et ad adducta contra eam respon. a n. 165. Et ad l. in rebus C. de iure dotium, in qua sententia noviorum praecipue fundatur res. a n. 171.

Ex huius quaestiones resolutione resultat resolutio quaest. propositae de iure patronatus, consistente in bonis in dotem datis, & resolutur, quod cum dominium rerum dotantium vere in maritum transeat, consequenter, etiam ius patronatus illis annexum ad maritum transit, atque adeo ad eum solum spectabit presentare, & non ad uxorem, quamvis contrarium teneant aliqui relati, num. 178. quorum rationi satisf. nu. 179. & sequ.

Improbat sententia Rota, seu potius collectoris dicentis maritum tunc posse presentare: tamen si maritus, & uxor concurrant presentando, preferendum esse presentatum ab uxore, exemplo tutoris & pupilli numero 181. & res. disparat esse rationem in iustore.

Prædicta resolutio in hac quæst. videtur tenenda, etiam in sententia nouorum circa præcedentem quæstionem, n. 148.

Improbatur Lambertinus, qui in hac re non procedit recte, & consequenter, n. 185.

Supradicta procedunt, quando ius patronatus est annexum bonis in dote datis, quando vero est annexum aliis bonis uxoris, aut ei competit ratione maiortus, successionis tanquam heredi, vel consanguineæ fundatoris, ad ipsam pertinet presentare, nec maritus poterit se intromittere, & capit, numero 184.

Præsentatus à pupillo maiori septennio, præfertur præsentato per tutorem, etiam si præsentatus à pupillo esset minus dignus, numero 186. quamuis aliqui dicant præferendum esse præsentatum à pupillo, si est magis idoneus, aut saltem æque idoneus numero 178. Et quamuis Io. Nicolaus teneat contra communem pupillum etiam maiorem septennio non posse presentare, nu. 188. Sed communis sententia est tenenda, quæ supponit pupillum maiorem septennio habere usum rationis, & sic posse presentare, & c. numer. centesimo octuagesimo nono.

Ex ratione communis sententiæ videbatur in vigore tutorem nullo modo posse presentare nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli maiorem septennio saltem tacito, ut quia sciens tutorem præsentasse non contradixisset, nec præsentasset alium, & c. vel nisi pupillus sit infans nondum habens 7. annos qui presentare non potest à numero 191. Nihilominus etiam si pupillus sit maior septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolute tutorem presentare & c. numero centesimo nonagesimo quarto.

Id quod prius dictum est procedit in curatore puberis minoris 25. annis n. 195. nam in talibus ut publici iuris non attenditur curatoris potestas, nec minor aetas, n. 196. Nec patris potestas, n. 197. Et quando filius familias est patronus presentatio spectat ad ipsum filium, & non ad patrem, n. 198. Et sic quando ius patronatus spectat ad puberem, vel filium familias non potest presentare curator, vel pater, nec eorum presentatio valebit, n. 199.

Quod dicunt Baëga & Ioan. Gutier. quod curator datus persone possit conferre beneficia, vel ad ea presentare procedet in tutore, vel curatore furioso, alias est falsum n. 200.

Non potest presentare pater pro filio, tanquam pater & coniuncta persona etiam cum cautione de rato, nec alia coniuncta persona, numero 201. Tum quia præsentandum requiritur speciale mandatum, & si intrat regula l. 1. ff. de minor. num. 202. Tum etiam quia in causa spirituali pater, vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato etiam cum cautione, n. 203.

Si admitteretur presentatio patris pro filio, vel alterius coniunctæ persone, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad præsentandum, n. 204. Nec sufficeret, quod infra d. tempus non fiat presentatio seu contradictio patroni, nisi constet infra d. tempus de scientia illius, & hoc quando pater præsentauit, & c. n. 205.

In Hispania ubi datur tutori decima fructuum non potest decimare ius præsentandi, seu presentationes competentes pupillo, siue ius patronatus competat ratione persone siue rei, n. 206. quamuis diuersum sit in fructuario omnium fructuum, ad quem transiit ius præsentandi competens ratione rei, qualis non est tutor iure nostro, nec etiam patris, n. 207.

Ius patronatus aliud est Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, & sic patroni alij sunt Ecclesiastici, alij laici, alij Eccles. & laici simul, n. 208.

Patroni Ecclesiastici habent semestrem ad præsentandum, laici quadrimestrem, n. 209. Et quando sunt Ecclesiastici & laici simul omnes habent semestrem, etiam laici ratione communis, n. 210.

Patroni laici possunt variare, ante institutionem Episcopi, & alij præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni Eccles. nu. 211. de quo qui late agant, n. 212.

Patroni laici possunt in presentatione variare, & alium præsentare cumulatim, sed non possunt recedere à prima presentatione sine causa, ex Rota, numero 213.

Variatio patronis laici semel tantum censetur permitti, & pro prima vice, n. 214. quamuis pluries posse variare teneant alij n. 215.

Clement. plures, §. si. de iure patronat. intelligitur quando plures simul præsentantur non successue, & procedit etiam in patronis Ecclesiast. qui ex ea possunt facere presentationem alternatiuam & plur. simul præsentare contra aliquos, n. 216.

Non potest patronus laicus variare lite pendente alias inter præsentatos nisi colligantem præsentet, nam cap. 1. lite pendente in 6. habet locum in presentatione sicut etiam c. 2. & c. à n. 217.

Vbi sunt plures patroni, possunt singuli separatim præsentari aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos ut singulos, ut in dubio præsumitur, & non ut vniuersos, & iure collegij, n. 222. ubi ponitur resolutio Rota.

Quamuis contrarium teneant Abbas, & alij regu. Bart. quod in his in quib. consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineant ad plures, ut singulos requiritur, quod actus fiat simul, & debent simul conuenire, num. 223. Cui respon. quod illa regula procedit quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundem actum, at in proposito presentatio maioris partis non præiudicat minori quo ad actum præsentandi, n. 224.

Ex ista respon. inferitur quod sententia Abbatis, & aliorum procedit in pluribus heredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno & habent unam tantum vocem & presentationem, quæ est apud maiorem partem, & c. n. 225.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum, quando ius patr. pertinet ad plures, ut singulos tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad præsentandum solui sunt simul conuenire, seu debent n. 226. & seq. ubi ponuntur resolutiones Rota.

Procedet etiam sententia Abb. & aliorum in presentatione, seu nominatione faciendâ ad capellaniam, in qua non debet fieri institutio à superiore, ut in capellania non collatâ, & in electione faciendâ ad aliquam elemosinam seu opus pium, & c. n. 228.

Quando est necessarium quod conueniant in vno, & aliqui nollet conuenire, si spectat ad plures, ut vniuersos, & collegium, seu in modum collegij recurrendum est ad tradita per doctores relatos, n. 229. Si vero non sunt collegium index ad instantiam aliorum statuet illis terminum & locum ubi conueniant, & c. num. vigesimo tertio.

Institutio seu collatio ab ordinario facta, spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum nulla est ipso iure, n. 231. reclamante tamen & contradicente patrono infra d. tempus alias iustinebitur, & valebit promissio ordinarij, n. 232.

Ponitur ratio huius conclus. quam tradunt Rota Card. Abb.

Abb. Felin. & alij num. 233. quæ refutatur, n. 234. & seq.

Ponitur alia ratio Abb. Felin. & aliorum, n. 236. Quæ etiam non placet, n. 237.

Veræ ratio est, quod nullas collationis ab ordinario facta spretio patrono induita est in fauorem ipsius patroni, atque adeo ita demum est nulla si ipse voluerit & contradicatur, num. 238. & ideo patronus potest ab ordinario recipere Ecclesiam seu beneficium cuius est patronus, licet se ipsum presentare non possit, & ad ordinarium pertineat institutio tantum & non collatio, numero 239.

Promissio facta spretio patrono est in pendentia, & interim habet implicitum statum, ita ut patrono reclamante infra tempus datum ad presentandum sit nulla a principio & ex tunc, eo vero non reclamante censeatur valida a principio & ex tunc, & n. 240. Quamuis de collationem valere ut ex tunc, & non ut ex tunc alij teneant, n. 241.

Ex collatione facta ab ordinario, spretio patrono infra pus presentandi, interim videtur ius considerabile quæsitum promissio, ita ut non valeat promissio Pape alteri postea facta non facta de illa mentione, & si loci regule de iure quæsitio, n. 242. quamvis contrarium teneat Rota Gamb. & Rebuff. relatus num. 243. quorum sententia procedit ætatis ius rationibus essetque vera, ubi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad presentandum, & c. numero 254.

Predicta conc. procedit etiam in promissione facta à Papa sine derogatione iuris patronatus laicorum, n. 245. & idè videtur ex d. ratione in promissione facta à Papa cum derogatione iuris patronatus inualida contra aliquos, num. 245. licet secus si in promissione facta cum clausula, dummodo patronorum ad id accedat assensus, num. 247.

Secundo, procedit etiam in promissione facta à legato, seu nuntio, spretio patrono laico, n. 248.

Tertio, procedit in omni casu, in quo fieret deuolutio ad Episcopum, puta si patronus presentauerit indignum, ut etiam hoc casu firmeretur collatio facta per Episcopum sine patrono, n. 249. sed attenda ratione auctoris non videtur vera ista declaratio, quia per illam presentationem declaratur voluntas patroni nolentis valere collationem eo spretio factam, & c. n. 250. & sufficit sola contradictio patroni facta infra tempus datum ad presentandum, ut collatio facta eo spretio sit irrita etiam si non presentauerit aliquem, & c. numero 251.

Quarto, procedit quando collatio facta est iure ordinario, & originali, secus si iure deuoluto, nam tunc non teneret, ex quo deuolutio nondum erat facta, numero 252.

Quinto, procedit secundum Hier. Gabr. si ordinarius sciens beneficium esse iuris patronatus confert, non autem quando pretendit esse liberum, num. 253. Quæ declaratio nimis restringit dict. conclusionem communem, nec videtur vera attenda ratione auctoris, numero 254.]

Quinimo ius patronatus hereditarium & etiam in fœminas hæredes transit, Rochus verb. ipse vel is, q. 6. Lamb. 2. p. 1. lib. 9. c. 2. art. 14. & Doctor Sahagun. in c. quanto de iudiciis, n. 11. & etiam ius patronatus relictum consanguineis, seu qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia, competit fœminis, etiam nuptis, & descendentes ex illis, præsertim in Hispania (quicquid sit in Italia) ad tradita per Moli. de Hispan. primog. lib. 3. ca. 4. & Velazq. de Auendanno in l. 40. Tauri gloss. 9. ex n. 14. quicquid Ioan. Gutier. cons. 13. ex n. 6. circa quod vide Castad. d. deo. 1. & Hier. Gabr. cons. 195. lib. 1.

Vnde etiam fœmina succedet in iure & patrona in modum maioratus institutio, ita quoad vnum dumtaxat deueniat, nempe primogenitum, seu proximorem (nisi fœmina expresse sit exclusa) in quo succeditur sicut in maioratibus, & eod. ordine. Coiarru. & pract. cap. 38. num. 13. Molin. lib. 1. cap. 1. num. 26. & 27. & lib. 3. cap. 6. num. 41. & cap. 7. n. 19. Mieres de maioratibus in prin. num. 7. Velaz. d. l. 40. gloss. 2. n. 67. qui alios refert, & P. Moli. de inst. 3. to. disput. 627. num. 13.

Sed est grauis q. nempe, & villa in dotem data, in qua est ius patro. ad quem spectet ius presentandi, an ad maritum, an ad vxorem, quæ q. ab illa pendet, & apud quem sit dominium rei dotalis, an apud maritum, an vero apud vxorem, in qua sunt variae sententiæ.

Prima est, dominium esse apud maritum, quam & tenet gloss. capitalis in l. in rebus, verb. natur. ali. C. 1. de iure dotium, & in l. doce ancillam. C. de rei vendic. Bar. in d. leg. in rebus. n. 3. & ibidem Bald. nu. 6. & Sallie. dicens communem num. 5. Ang. in prin. inst. quib. alienare licet num. 1. & 5. Iaf. in §. fuerat de actio. num. 2. Bald. Nouelus de dotib. §. p. priuileg. 6. num. 1. & sequitur Segur. de bonis lucrativis constante mari. num. 56. Palac. Rub. in Rep. c. per vestras in prin. §. 43. numero secundo. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. p. a num. 12. Quæfada. quæst. iuris cap. 14. num. 18. & D. Sahagun. dicens, receptionem, & frequentiore, in d. c. quanto; de iudic. a numero 18. & alij, quos isti referunt, dicentes communem, & videtur approbari l. regia. 7. tit. 11. part. 4. ibi, cum todo esso deuefer el marido fennor. Quæ sententia de iure communi probatur. 1. ex l. dotale prædium verfic. dotale prædium. ff. de fundo dotali, quæ ait, dotale prædium sic accipimus cum dominium marito quæsitum est 2. ex l. quamuis in fin. ibi, quamuis apud maritum dominium sit. ff. de iure dotium, 3. ex l. si prædium C. eo. ibi, rei tibi quæsitæ dominium. 4. ex prin. inst. quibus alienare licet vel non §. probatur ex vult. l. doce ancillam. C. de rei vend. ex l. ob res amotas. ff. de rei. amot. iuncto prin. tex. in §. omnium inst. de actio. & l. officium. & l. in rem, ff. de rei vendic. Sed ista duo iura nihil faciunt secundum Pinel §. numero. 14. & Ioan. Garc. de expensis & meliorat. c. 13. nu. 7. quia ibi, non tam conceditur dominium viro, quam ius, & facultas agendi, & exercitium actionum, turpe enim videretur vxorem causam agere, marito tacente, at secundum Barbof. in l. dotale numero. 1. ff. soluto matrimo. bene facit, d. l. doce ancillam, mulieri suo nomine non cõpetit vendicatio, & sic nec dominium, & maritus vendicat suo nomine sine consensu vxoris, licet Costanus de dotibus, c. 5. n. 3. dicat ibi, marito non dari vendicationem, sed tantum negari vxori.

Sexto probatur ex l. dotis fructus §. si in & dotem ff. de iure dotium, ibi, Fiunt autem res mariti. Septimo idè probatur, quia si vxor res dotales amoueat, fur

Si 4

Octavo notandum & est, fœminam quoque acquirere, & habere ius patronatus, & presentandi, c. fin. de concess. preben. c. ex literis, de iure patron. ybi Abb. & alij Calder. cons. 1. de iure patr. Rochus verb. competens q. 1. Lamb. 1. p. 1. c. 7. art. 2. ex n. 30. Corraf. 4. part. cap. ult. num. 15. & Castad. decis. 1. de iure patro.

tum, quod in rebus propriis non contrahitur, l. 1. ff. de furtis, §. furtum, in si. de obligat. que ex delicto. eo casu in rebus dotalibus, ab vxore contrahitur. d. l. ob res amotas, bi, quam conditio, iuncta l. fin. ff. de usufruct. quemadmodum, caueat, & §. sic itaque, de actio. Licet contra eam non detur actio furti infamatoria ob honorem matrim. l. 2. rerum amotarum, ergo dominium rei dotalis est apud maritum, non apud vxorem.

¹⁵³ Octavo idem probatur, quia vir potest iubere seruis dotalibus adire, vel repudiare hereditatem eis delatam, l. seruis dotalis, ff. soluto matrim. at hoc proprium videtur tantum domini, l. si quis mihi bona §. iussu ff. de acquir. hered. §. alienus quoque seruus, ibi, iussu domini, de hered. instituen. ergo vir est dominus rei dotalis. Facit etiam tex. in l. 3. C. de iure dotium, & in l. dotalium cum fin. digestus soluto matrim. iuncta l. si non proprietatem, C. de his qui à non domino.

¹⁵⁴ Nono probatur, quia traditione verum dominium transferatur, l. iraditionibus, C. de pactis, §. per traditionem, de rerum diuisione, at res dotalis constituitur non aliter quam traditione l. de diuisione §. finali ff. soluto matrimonio. Ergo rei dotalis verum dominium in maritum transferatur, confirmatur, quia, quibus casibus traditio à non domino facta vsucapiendi facultatem parit, eisdem à domino facta verum & naturale dominium in accipientem transfert, l. clauibus, C. de contrahenda emptio, l. Paponius, §. si iussu ff. de acquir. poss. at in causa dotis traditio ab vxore non domina facta, vsucapiendi facultatem parit, l. 1. ff. de vsucap. pro dote, & d. l. Paponius, §. ob dotem, ergo traditio ab vxore domina facta in causa dotis marito dominium pariet.

¹⁵⁵ Decimo probatur, quia maritus est dominus vxoris, Gen. cap. 3. ibi. Sub viri potestate erit, & ipse dominabitur tui. Ergo & rerum dotalium, consequenter probatur, quia persona est prestantior, & dignior rebus, l. iustissime ff. de adul. edicto ergo si personæ est dominus vir, à fortiori erit rerum. Sed hoc parum facit, quia iste locus prærogatiuam, & superioritatem virorum in vxores ostendit, non tamen verum dominium, sicut liberi dicuntur esse in potestate patris, alias vxor esset setua. Et istud argu. esset verum, non solum rerum dotalium, sed etiam omnium aliarum rerum vxoris maritus esset dominus, quod est falsum.

¹⁵⁶ Cæterum contra hanc receptissimam sententiam plura obstant, quibus probari videtur vxorem esse dominam rei dotalis, non vero maritum & 1. tex. in l. 3. §. sed virum, in fin. ibi, Puto restituendam, quoniam dos ipsius filie proprium patrimonium est ff. de minor. 2. l. si constante §. si maritus, ff. soluto matrim. ibi, tamen sentit que in propriis culpanda est, in alienis coercenda est, hoc est in dotalibus. Vbi serui dotalis alieni dicuntur respectu viri, ergo sunt vxoris 3. l. diuortio, §. si fundum, vers. non magis, ff. soluto matrim. vbi probatur, thesaurum inuentum à marito in fundo dotali, in fructu non computari, sed proprie dimidiū restituendum vxori, quasi in alieno inuentum, sic enim inuentorem thesauri in fundo alieno, cum domino partiri statutum est l. 1. C. de thesauris, li. 10. & §. thesauros, de rerum diuisione, 4. l. quamuis ff. de iure dotium, ibi, Quamuis in bonis mariti dos sit, mulieris tamen est §. quia mulier quæ intercedere prohibetur, nisi in rem suam, l. 1. ff. ad Velleianum, ad intercedendum admittitur, si fundus dotalis à marito petatur, quia in rem suam fide iubes, vt ait Iurisc.

in l. de die, §. quidam ff. qui satis dare cogantur. Sexto, quia marito non licet abuti, profundere, vel alienare res dotalis l. 1. cum seq. ff. de fundo dotali, leg. vnic. §. cum lex, de rei vxoria actio. Ergo maritus non est dominus ad l. in re mandata, C. mandati. Septimo, quia vxor potest donare seruos dotalis viro vt manumittat, dict. l. si constante, §. si vir, & leg. quod si vir, soluto matrimonio, iuncta leg. quod autem, §. finali, ff. de donatio. inter virum, ergo ipsa videtur domina argu. §. si itaque discretis, de actio. Octavo, quia partus dotalium ancillarum, & quæ serui dotalis acquisierunt, non ex re mariti, ad vxorem pertinent ad l. vnic. §. cumque ex stipulatu, vers. itaque C. de rei vxoria actio. Ergo quia soluto matrimonio vxor statim habet rei vendicationem rerum dotalium, d. l. in rebus, & C. de iure dotium, Ergo ipsa est earum domina, etiam constante matrim. nam si vxor non esset domina constante matrim. rei vendicatio, quæ domino competit l. §. omnium de actio. cum fin. non erat ei competitura soluto matrim. nec enim dominium in eam transiret soluto matrimo. absque traditione ex reg. d. l. traditionibus, C. de pactis. Decimo & vltimo cõtra d. cõmunem maxime facit d. l. in rebus, ibi, Cum eadem res & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio, & inferius ibi, vt siue ex naturali iure eiusdem mulieris esse intelligantur.

Propter has difficultates est secunda sententia Campeij de dotibus, 4. p. qu. 7. & Constantij Rogeri eod. tract. 9. 13. qui rem hanc satis inuolutes dicunt, nec vxorem, nec virum esse proprie dotalium dominos, sed virum quo ad aliqua haberi loco domini, & vxorem quoad alia.

Sed hæc sententia conuincitur, quia non apparet probabile, nec virum, nec vxorem esse dominos rerum dotalium, alias apud quem est earum dominium.

Tertia sententia est nouiorum qui docent, verum & naturale dominium rerum dotalium apud vxorem manere, d. l. in rebus cum aliis, secundum vero iuris subtilitatem, & figmentum res dotalis ad dominium viri peruenisse videri, & sic dotalium ciuile dominium viri esse, iuxta d. l. doce ancillam d. l. si prædium, cum aliis pro communi adductis, & hoc esse aiunt, quod docet Imperator in d. l. in rebus, ibi, Cum eadem res, & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio, non enim quod legum subtilitate transiens earum in patrimonium viri videtur fieri, ideo rei veritas deleta, vel confusa est, &c. Ita Aufer. ad Capellam Tolosanam decis. 279. Lamber. de iure patron. 3. part. 1. lib. 9. §. art. 8. num. 50. & 3. par. 2. lib. quæst. 6. art. 3. num. 7. & 8. & in fin. Ioan. Nico. Delphinus eod. tract. lib. 2. quæst. 11. à num. 183. Corral. d. 4. part. cap. vltim. num. 6. & in l. naturaliter, §. nihil commune ex num. 33. ff. de acquir. poss. & lib. 5. Miscell. cap. 14. Conanus lib. 8. comment. cap. 9. Equitarius Bart. in §. 1. instit. quibus alienare licet. Costanus de dotibus, cap. 5. num. 3. & 4. Lara in l. si quis à liberis, §. si quis ex his ex num. 249. Simancas de Catholicis instit. tit. 9. num. 242. Molina de Hispanorum primog. lib. 1. cap. 23. num. 6. Spino de restam. glos. decima, numero septuagesimo sexto, & alij relati per Pinel. supra numero decimotertio ad fin. & per Ioan. Garciam dict. capit. decimotertio numero sexto & per Barbolam supra numero. 2. Et nouissime Zauallus tanquam nouum tradens quæst. 3. à nu. 47. Ioan. Gutier. de iure, 3. par. ca. 26. m. 16. & Castillo qui illud fictum viri dominium non vult esse, nec dici ciuile, &c. de usufructu.

150 *Accur. in d.l. in rebus*, & Paulus *in d.l. doce. n. 2.* T quā accipit Io. Garcia *sup. nu. 8.* in bonis, quā ipsa mulier habebat, antequam nuberet, cum enim in dotem tradiderit ipsa, ita tamen ut aleretur, necessariaque omnia sibi praestarentur, in illa traditione, tam sibi consuluit, quam viro, neque omnino bona illa ab se abdicaui, quā omnino aliena minime esse voluit, & sic eorum est vere & naturaliter domina, maritus vero fidei, & ciuilitate ad effectus iure expressos, & id ait probare *tex. in d.l. in rebus*. in illis verbis, *cum eadem res & ab initio uxoris fuerint*, ad vero si pater, frater, aliusue, dotem constituit, & tradat, cum vxor à principio dominum eorum numquam habuerit, nullum dominum retinet, neque naturale, quia per traditionem quā facta est viro, eius vere sunt *d.l. in traditionibus*, & hoc casu ait procedere communem sententiam, & soluto matrimonio traditionem necessariam esse ut mulier habeat dominum, & vendicationem dotalium, neque hoc casu loqui *d.l. in rebus*.

161 Nouissime Barbosa *in d.l. dotalium ex numero 7.* T & praecipue *num. 9.* concordat sic opiniones, quod ubi traduntur bona ex causa dotis, non videntur tradi ea mente, ut dominium quo ad omnes effectus transeat in maritum, sed tantum quo ad ius administrandi, & recipiendi fructus pro oneribus, & ideo non transfertur dominium naturale in maritum, scilicet quoad omnes effectus. ut aduertit Laras *supra n. 253.* Et ante eum D. Thom *in 4. distinct. 34. q. 4. in respons. ad 1. quæstio. in quibus, quod dos assignatur marito ad vsum, & ius administrandi, proprietates autem, & dominium, remanet penes vxorem* quod intelligendum est, attento iure naturali: nam ius ciuile nihilominus constituit, quod maritus quo ad omnes effectus habetur pro domino non vero, & quod dominium quod attento fine naturali videbatur esse vxoris, in nulla haberetur consideratione, nisi quo ad aliquos effectus qui in iure reperiuntur expressi *d.l. in rebus* quā dum dicit propter illam constitutionem ciuilem, rei veritatem non esse, constitutione ciuili aliquos casus reperiri, in quibus ius ciuile adhuc vxorem considerat per dominam, scilicet attento iure naturali, ut constat ex *l. diuortio. §. si fundum. ff. soluto matrimonio. l. per unum de iure dotalium. l. si praetore 22. §. 1. de encl.* Cui similis est, *l. quantum 78. de iure dotalium*, & ex *l. sciendum. §. si fundum*, qui satis dare cogantur. Iuxta quā dicendum est, attento iure ciuili verum & proprium dominum esse mariti, dominium autem naturale, quod videbatur manere penes vxorem, offuscatur esse iure ciuili, & in nulla esse consideratione, nisi quo ad aliquos effectus supra relatos, Iustinian. autem *in d.l. in rebus*, auferendo offuscationem iuris ciuilis voluit, quod post solutum matrimonium, hodie consideretur dominium quod iure naturali mulier videbatur habere, & sic hodie dominium magis videatur continuatum, quam retranslatum, licet secus esset iure antiquo, ante quam esset sublata dicta offuscatio. hæc Barbosa, quem refert & impugnat Castello *dist. cap. quarto, n. 24.*

162 In hac difficili & controuersa quæst. ut T quid sentiam aperiā, dico l. eam procedere circa res dotalia non æstimatas, vel æstimatas ea æstimatio- ne, quæ non facit emptionem, nempe quando fit tantum, ut cognoscatur, an res postea reddantur deteriorata, &c. nam circa res æstimatas simpliciter cer-

tum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum. *l. cum post. versiculo in do- tem. ff. de iure dotalium. l. quoties. C. eod. Roland. conf. 64. n. 6. & seg. vol. 4. & Pinelus supra num. 15. & Castillo, à n. 7. & alij*

Et ratio est, quia ista æstimatio facit T emptionem 163 ut per Couarru. *pract. cap. 28.* Anton. Gomez *in l. 50. Tauri. num. 44.* Pinel. *in l. 2. C. de rescind. l. p. cap. 1. nu. 18.* & Ioan. Gutierrez *conf. 17. à num. 20.* & Castillo *ibi.*

Dico secundo longe veriore, T & tenendam mi- 164 hi videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie, dominus rerum dotalium, ex ad- ductis pro ea, non obstantibus contra eam adductis, quia *in d.l. in rebus. verb. naturali*, ibi, *item & quia Suarez & in d.l. diuortio. T §. si fundum verb. in d.l. si constante, §. si maritus verb. in alienis. ff. solut. matrimo- nio*, ad plura iura quæ videntur probare res dotalia esse vxoris, respondet intelligenda esse quo ad spem, ob restitutionem faciendam soluto matrimonio, & ita respondetur ad 1. 2. 3. 4. & 5. & est solutio com- munis, ut patet ex doctoribus citatis. Ad 6. responde- tur quod licet T maritus non possit alienare, non id- eo minus vere & proprie dominus est. *l. non ideo. C. de rei vendicatione. l. generaliter. §. 1. ff. qui & à quibus.* quia definitio dominij adhuc ei competit, est enim dominium ius disponendi de re, nisi lege prohibea- tur quam definitionem tradit Bart. communiter re- ceptus *in l. si quis vi. §. differentia. num. 4. ff. de acquir. possessione* de qua videndus est Pinel. *in l. 1. C. de bonis maternis 2. p. à n. 1.*

Quod comprobatur T exemplo pupilli, & mino- 165 ris, & similibus, & etiam possessoris maioratus, qui licet alienare non possit, dominus tamen est vere, & proprie, ut contra Rode. Suarez, & Gomez de Arias tenent Greg. Lopez *in l. 7. tit. 4. p. 3. verbo el seniorio.* Ant. Gom. *in l. 40. Tauri. n. 75.* Pinel. *d. 2. p. num. 5.* & Molina de Hispanorum primog. lib. 1. cap. 19. numer. 4. qui plures referunt & alia iura adducunt ad propo- situm conducentia, & quod non possit alienare tan- tum arguit, quod non sit liber & absolute, & perfe- cte dominus, deficit enim ei quædam accidentalis perfectio, nempe facultas alienandi, quam alij do- mini habent regulariter, sed cum non sit de essen- tia, non definit esse vere, & proprie dominus: quem admodum infans, qui non habet vsum rationis, non est perfecte homo, est tamen vere & proprie ho- mo, &c.

Ad septimum T respondetur, quod maritus recte 166 potest manumittere seruos dotalia absque donatio- ne vxoris, *d. l. 3. C. de iure dotalium, & d. l. dotalium. ff. so- luto matrimonio*, donatio vero seu licentia vxoris ad hoc requiritur, ut id quod vir ex liberto affecutus fuerit tanquam patronus non teneatur restituere vxori, nisi negotium vxoris gerens manumiserit *d. §. si vir. & d. l. quod si vir cum duabus sequentibus*, & hoc est quod intendit Io. *in d. l. quod si vir, & d. §. si vir*, dum ait, vxorem donare posse seruos dotalia viro, ut manumittantur. Consensus etiam vxoris ad id vi- detur proficere, quod si sine consensu vxoris vir T manumittit, requiritur quod sit soluendo æstimatio- nem, *l. seruum dotalium. ff. de manumissio. l. 1. C. de seruo pignori dato*, at si cum licentia manumittat id non re- quiritur, ut *in d. legibus*. Quia libertatis causa, valet indistincte donatio inter coniuges, *d. l. quod autem, §. fin. de donatio. inter virum, & l. 1. & sic. ff. soluto ma- trim.*

Ad octauum respondetur, quod partus T dota-

lium ancillarum, & alia quæ in fructu non computantur, s. in pecundum, de rerum diuisione, cōstante matrimonio sunt viri, quia fiunt dotales, dissoluto vtro matrimonio restituntur vxori, quemadmodum & alia dotalia, & hoc est quod intendit d. v. s. i. a. que.

Ad nonum ¶ respondetur, quod id est speciale, nempe, vt dissoluto matrimonio statim vxor habeat rei vendicationem, & hoc est noue inductum in d. l. in rebus vt est communis teste Nouello s. & sic facit pro communi sententia vt recte aduertit Pinell. d. l. 1. 3. par. n. 14.

Ad decimum & vltimum, ex d. l. in rebus, tñ qua sententia nouiorum præcipue fundatur, dico etiam in eorum sententia istam l. magnam pati difficultatem, quia loquitur etiam in rebus dotalibus æstimatione, etiam æstimatione quæ facit emptionem, vt patet ibi, siue æstimata, iuncta glo. ibi verb. æstimata, communiter approbata, quam post alios sequuntur Ant. Gomez in l. 50. Taur. nu. 44. Couarr. pract. cap. 28. num. 8. Pinell. d. l. 1. 3. par. nu. 15. & Barbosa in l. 1. ff. soluto matrim. 5 par. num. 3. & Zauallus d. questione 3. a num. 24. Quam vt diximus certum est maritum esse vere & absolute dominum, vnde video d. l. in rebus, non ita facere, nec vrgere pro sententia nouiorum, & confirmor in sententia communis, & ad illam resp. Quod res dotales naturaliter in vxoris permanent ¶ dominio, & ex naturali iure eiusdem esse intelliguntur, facto communis & promiscui vsus attento, seu quo ad sustentationem, & promiscuum vsus, & sic quo ad vestigia, & reliquias dominij, & de iure naturali primæuo quo non distinguebantur dominia, nisi quo ad vsus vt respondet glo. ibi. verb. rei veritas, & verb. naturali iure, & Baldus, nu. 6. & Quesada. s. facit l. 1. §. si vir. ff. ad Sil. lantianum.

Vel certe dic iuxta superiora, ¶ quod res dotales & ab initio vxoris fuerūt, & naturaliter in eius permanent dominio quo ad spem quia ad eam sunt reuerfura, & inquit tex naturaliter, quia natura petit vt res dotalis reuertatur ad eam à qua profecta est, qui intellectus confirmatur ex illis verbis, vt siue ex naturali iure eiusdem mulieris res esse intelligantur, verbum enim intelligatur, denotat improprietatem, l. si ubi homo s. cum seruus ff. de legatis 1. cap. ex studijs, de præsump. & sic quod res dotales non remanēt vere & proprie in dominio vxoris, sed tantum quo ad spem.

Confirmantur prædicta quia ¶ secundum omnes, vno excepto Io. Garcia vbi supra. decis. tex. in d. l. in rebus, disponens quod mulier soluto matrim. statim habeat rei vendicationem dotalium, procedit, tam in bonis quæ parentes aut alij in dotem dederunt viro, quam in bonis quæ mulier ipsa viro in dotem tradit, & patet, quia alias nunquam fere procederet decis. illius l. cum sape sapius parentes, aut alij, dotes constituent, quod cum ita sit verba illa, cum eadem res & ab initio vxoris fuerint, intelligenda sunt saltem quo ad sustentationem, seu spem iuxta supradicta, atque adeo eadē ratione illa verba statim sequentia, & naturaliter in eius permanserint dominio, sunt etiam intelligenda quoad sustentationem seu spem.

Sed adhuc obstant verba d. l. ibi, ¶ Non enim quod legum subtilitate transiit earum in patrimonium viri videatur fieri, id eo rei veritas delata atque confusa est, & ibi, siue secundum legum subtilitatem ad mariti substantiam peruenisse videantur. Ex quibus verbis probari videtur, mariti non esse vere dominum rerum

sed de legum subtilitate, & sicte, quod confirmat verbum, videatur & verbum, videantur, quod fictiōnem denotare videtur.

Sed resp. quod cum dominium ¶ dotalium in maritum transiit de legum subtilitate, videtur irreuocabiliter, & in perpetuum, ac absolute transiisse, quæ apparentia non facit vt rei veritas, nempe quod illa bona, & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserint dominio, saltem quo ad sustentationem, seu spem, propter regressum, coniuncta atque deleta sit, & hæc quo ad quæstio. incidentem de dominio rerum dotalium.

Ex cuius quæst. resolutione resultat resolutio nostræ quæst. de iure patronatus, ¶ consistente in bonis in dotem datis, & dicendum est, quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat & apud eum sit, vt late dictum est cum communi, consequenter etiam ius patronatus illis annexū ad maritum transibit ex cap. cum seculum de iure patron. & quæ diximus supra a n. 10. atque adeo ad solum maritum spectabit præsentare, & non ad vxorem, vt recte docet Rochus verb. ipse vel is, qua. 28. Palacios Rubios in rep. d. cap. per vestras, in prin. d. s. 43. n. 1. & 9. Rebuf. de nominatio. quæst. 17. n. 56. alias 23. Tiraq. post leges connub. gloss. vltim. a num. 5 additio Decij in l. femina, num. 47. ff. de reg. iuris, Bacca de non melior. filius ratione dōis, cap. 26. nu. 1. & de decima tuturi præstan. cap. 23. num. 18. 19. 30. & 33. Gratian. regul. 26. num. 11. Spino gloss. a numero 112. Ioan. Gutierrez de tutel. 3. par. cap. 29. numero tertio, & recte etiam Doct. Sahagun. in d. cap. quanto de iudicijs, ex numero 12. ad 15.

Quamuis contrarium, ¶ nempe præsentationem in proposita quæst. spectare ad vxorem, & non ad maritum, nec ad eum transire ius patronatus, teneat Imola & Butrius in cap. sin. de concess. præben. quia talis fructus non confert ad onera matrim. nec est proportionabilis ad illorum sustentationem, ideo non transit in maritum, sicut nec in creditorem pignoris, quia non est compenfabilis, cap. cum Bertholdus, de re iudicata, sequitur Felin. in cap. cum olim, num. 2. de maioriute & obedien. & in d. c. cum Berthol. nu. 29. & Iaf. in l. duortio. §. si vir, numero 7. ff. soluto matrim. Guil. Benedic. in rep. c. Rainutius, verb. cetera bona, n. 27. & q. de thesauraria. a n. 6. & Gratian. sibi contrarius reg. 34. n. 7.

Quæ tamen ratio non obest, ¶ nam cum maritus sit dominus rerum dotalium, debent ad eum pertinere non solum fructus, qui commoditatem æstimabilem afferunt ad onera matrimonij sustentant. sed & qui eam non afferunt. Item hic non consideratur ius patronatus, ¶ & præsentandi de per se, sed transit accessorie cum bonis in dotem datis, ex d. c. ex literis, quod solum considerat, quod cum vniuersitate transit ius patronatus, & præsentandi, vt aduertit Felin. d. n. 29. & Rochus (supr. & Lamber. 2. par. 1. lib. quæst. 10. art. 2. numero decimo consideratione octaua.

Vade etiam conuincitur sententia Rotæ, ¶ seu potius collectoris decis. 10. de iure patron. alias 422. in nouis, dicentis maritum tunc posse præsentare, tamen si maritus, & vxor concurrent præsentando, præferendum esse præsentatum ab vxore, quam sequuntur Abb. in d. cap. sin. num. 8. & 9. Paulus de Citadinis, 6. par. art. 3. n. 70. Decius in d. l. femina n. 47. & alij relati per Lamber. 3. par. 2. lib. 9. art. 3. argu. eius quod de tutore & pupillo & præsentantibus tradit gloss. in c. ex eo de elect. in 6. verb. suffragium cōmuniter

munit recepta teste Dd. Sahagun. *sup. nu. 15. & 22.* de quo infra a. n. 186.

182 Cui argum. respon. ¶ disparere esse rationem in tutore, cum non habeat dominium sicut maritus, sed solum administrationem, ut per Sahagun. *d. nu. 22.* & illam non esse decisionem Rotæ, sed opinionem collectoris dictum est in illa Alexanen. beneficii supra relata n. 21.

183 Quinimo prædicta resolutio in hac quæst. ¶ videtur tenenda, etiam in sententia nouiorum circa præcedentem quæst. ut tenet Molina. *d. lib. 1. cap. 24. nu. 3.* & videtur Costanus. *d. cap. 5. nu. 4.* qui tenent illam sententiam. Quamuis in ea Corraf. *d. n. 16.* & Io. Nicol. *d. lib. 2. quæst. 11.* teneant prædictam sententiam Rotæ, seu Collectoris de qua numero 181. Nam quando solum dominium civile rerum dotialium esset apud maritum, ut nouiores prætendunt, illud ad omnes effectus præter exceptos in iure, sufficeret, cum de iure civili absolute censeatur dominus, ut inquit Barbosa *sup.* & sentiunt Lara, Molina, Costanus & alij. Quamuis Ioann. Garcia ubi *sup.* & Spino. *d. gloss. 10. numero 76.* & *seq.* dicant illud fictum & civile dominium mariti esse ad effectus dumtaxat iure expressos, nec ad alios non expressos extendi, & facit. nā in proposito sufficit dominium utile, ut in *d. c. ex lueris.*

184 Nec in hac re procedit recte, ¶ & consequenter Lamber. qui *d. 2. par. 1. lib. quæst. 10. art. 2.* tenet dicēs communem, & magis communem, ius patronatus in maritum transire cum vniuersitate in dotem data, & sic posse præsentare, & in *d. 3. par. 2. lib. 9. articulo 3. nu. 8.* ubi id repetit, dicit videri etiam posse vxorem præsentare cum habeat veram proprietatem dotiū &c. & in fine dicit, esse locum præuentioni inter virum & vxorem, ut qui primo præsentauerit, illius præsentatio admittatur, ex quo vterque habetur ius præsentandi, ut per Doctores præsupponitur, & vno præsentante, alium non posse se impedire, etiam in variatione, in dubio tamen præualere præsentationem vxoris, iuxta communem, cum illa sit magis proprietaria in quo, ut dixi, non procedit consequenter Lamber. Nam si ius patronatus, & præsentandi, in maritum transit, cum vniuersitate in dotem data, ad eum solum deberet pertinere præsentatio, & non ad vxorem, &c.

185 Aduertendum est autem, supradicta procedere quando ¶ ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum aliis bonis ipsius vxoris, aut ei competit ratione maioratus, aut successionis, tanquam hæredi, vel consanguineæ fundatoris, ad ipsam pertinet præsentare, nec maritus poterit se intromittere, nisi ex vrbantate maritum simul præsentare patiat, Palacios Rubios *dict. 9. 43. numero 10.* Burgos de Paz in *proximo legum tauri, nu. 5.* Molina. *d. lib. 1. c. 24. nu. 2.* & sequen. Baeza. *d. 6. 23. n. 18.* Ioan. Gutierrez. *d. c. 29. nu. 4.* & D. Sahagun in *d. cap. quanto, nu. 26.* quicquid velit Lamber. *d. articulo 3. numero 9.* æquiparans tunc maritum tutori, &c.

186 Similis quæst. est de pupillo patrono, ¶ eiusque tutore, in qua dicendum est præsentatum à pupillo maiori septennio, præferri præsentato per tutorem, etiam si præsentatus à pupillo esset minus dignus, ex eo quod pupillus est dominus istius iuris patronatus, & sic ad eum spectat præsentatio, *cap. decernimus 16. quæst. septima,* & tutor non administrat spiritalia, ut per gloss. in *cap. ex eo de elect. in 6. verb. suffragium* in fin. & Domin. *ibi numero octauo,* cum Paulo de Elea-

zaro, & sequitur Francus *ibidem numero tertio*, Rota decisio. sexia, de iure patron. in antiquis, Rochus *verb. competens, quæstio. quarta, numero 13.* Paulinus de officio, & potestate capituli sede vacante, 5. quæstio. 2. part. sub numero 5. Rebuff. de nominatio. quæst. 17. numero 51. & 52. alias numero 20. & Robin. de benefic. *cap. 1. nu. 37.* & 38. qui tamen dicunt, quod expedit & esset honestum, quod pupillus præsentet tutore authore. Et hæc sententia est recepta, & communiter approbata, secundum Io. Nicol. Delphin. *d. lib. 2. de iure patr. 9. 10. n. 181.* & Doct. Sahagun. in *d. c. quanto de indic. n. 15. & 22.*

Quamuis Ioan. Andr. in *d. cap. ex eo*, dicat, ¶ præferendum esse præsentatum à pupillis si est magis idoneus, quem sequitur Abbas in *cap. fin. de concess. preben. nu. 9.* & Paulus de citadinis. 6. part. articulo 3. quæst. 40. & 7. part. quæst. 13. cum Tancredo, & Barthol. Buxien. in quæst. sua Dominicali 77. quod præferatur præsentatus à pupillo, si saltem sit æque idoneus.

Et quamuis ¶ Ioann. Nicolaus. *d. quæst. 10. nu. 182.* teneat contra communem, nempe pupillum, etiam maiorem septennio, non posse præsentare, quia pupillus curam habere non potest idoneum præsentandi Episcopo, cum discretionem careat, & pupillus quicquid videt ignoret, &c. & ex *dict. cap. ex eo*. Nisi pupillus esset talis discretionis, & tantæ malitiæ, ut discernere posset album à nigro, & bonum à malo, nam tunc à comuni Dd. opinione ait non esse recedendum, tanquam tutori, & Corraf. *dict. 4. par. cap. ultim. numer. 17.* inquit, hunc casum, & communem sententiam, propter lubricum ætatis pupilli dubitabiliorem sibi videri, qua propter in eo amplius de liberandum.

Sed communis sententia ¶ videtur tenenda (omissa distin. Lamber. 3. par. 2. quæst. 6. art. 1. qui aliter in hac quæst. procedit) quæ supponit pupillum maiorem septennio, habere vsum rationis, & sic posse præsentare, sicut potest contrahere sponsalia de futuro, ut in tit. de desponsatione impuberum, Lapsus allegatus 8. nu. 2. & ibi Mandos. dicens communem lit. H. poterat ad Beneficium assumi, ut in *cap. si eo tempore, de rescrip. in 6.* Quamuis secus sit ¶ in electione competente iure collegij, ut in *dict. cap. ex eo*, atque etiam in præsentatione competente iure collegij, & non iure proprio & singulari, eadem ratione.

Quinimo ex ratione ¶ communis sententiæ videtur batur in rigore, tutorem nullo modo posse præsentare, nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli, maioris septennio, saltem tacito.

Ut quia sciens tutorem præsentasse, non contradi- xisset, nec præsentasset alium infra tempus datum ad præsentandum, ad tradita per Lamber. 1. par. secundo lib. quæstio. quarta artic. 17. & per Mohed. decisio. 22. de præben. & per gloss. *verb. protinus in cap. cum olim 1. de officio deleg. & ibi Abb. numero octauo.* Felin. 7. & in *cap. 1. numero 12. ut lite non contest.* Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. par. cap. primo, numero 18. & Matienço in l. 1. tit. 11. lib. 5. recopil. gloss. 8. numero 14. Oporteret tamen constare ordinario, de tali scientia pupilli, infra tempus datum ad præsentandum. Vel nisi ¶ pupillus sit infans nondum habens septem annos, qui præsentare non potest, præsentabit ergo isto casu eius tutor, Rochus supra quæstione tertia, numero duodecimo, Lambert. 1. par. 2. lib. quæst. 2. artic. 9. & 10. ex quo ius patronatus est patrimoniale ut per Lamber. *ibi.*

194. Nihilominus, et etiam si pupillus sit maior septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolute tutorem præsentare, & eius præsentationem valere, nisi pupillus ante institutionem aliud præsentet, cum tutor habeat potestatem in persona & bonis pupilli. Et id quod prius dixi, procedet in curatore puberis minoris 25. annis. Qui principaliter datur bonis, glossa in §. penultim. instit. qui testam. tutores dari possunt, verb. persona, & Io. Gutierrez de tutelis, 1. par. cap. 1. num. 37. ad c. fin. de iudic. in 6. & ibi Dd. Nam in talibus publici iuris non attenditur curatoris potestas, nec minor ætas, Anchar. consil. 355. ad tertium, & Butrius consil. 30. Probus ad Monach. in d. cap. §. numero septimo, post Lapum allegatione 25. alias 26. numero 1. ad fin. Nec patris potestas, Francus in d. cap. fin. §. in huiusmodi, §. numero 3. dicens, quod in beneficialibus, & spiritualibus, & dependentibus ab eisdem spectantibus ad filium, pater nullo modo se intromittit, & nihil iuris habet, & administratio residet penes filium, & c. Nauar. consil. 2. de sepult. nu. 30. Et quod quando filius familias est patronus, præsentatio spectet ad ipsum filium, & non ad patrem, quia in spiritualibus vel quasi, non curatur de patria potestate, docet Rochus verb. competent, quest. 13. & sequitur Lamber. 1. par. 2. lib. 2. art. 7. & cum Ferronio Bæca, d. c. 23. de decima tutori præstand. n. 30. & Ioan. Gutierrez de tutelis, 3. par. cap. 29. numero 14. Quamvis aliqui dubitauerint, & cogitandum reliquerit Beroius in cap. 1. de iure patronat. n. 58.
199. Vnde quando ius patronatus spectat ad puerum minorem 25. annis, vel filium familias, non potest præsentare curator, vel pater, nec eorum præsentatio valebit, quamvis aliquando id non soleat aduerti.
200. Et quod dicunt Bæca d. tract. de decima tutori præstand. c. 20. num. 17. & Ioan. Gutierrez d. 3. par. cap. 7. n. 8. quod curator datus personæ, possit conferre beneficia, vel ad ea præsentare, procedet in tutore, iuxta dicta, vel in curatore furiosi, & alias est falsum ex dictis.
201. Nec potest pater præsentare pro filio, et tanquam pater & coniuncta persona, etiam cum cautione de rato, nec alia coniuncta persona: Tum quia ad præsentandum, requiritur et speciale mandatum Doct. in cap. fin. de concess. præbendæ, Lamber. 1. par. libro 2. questio. 4. art. 17. numero quarto, & sic intrat reg. l. patri. ff. de minor. de qua Couarru. lib. primo variar. cap. 8. numero 5. Caldas Pereira in l. si curatorem habens, c. de in integrum restitutione, verb. implorandum, numero 8. & 9. Maxime cum simus in actu extrajudiciali.
203. Tum etiam quia in causa spirituali, et qualis est ista, pater vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato, etiam cum cautione. Specul. prima par. titul. de coniuncta persona, numero sexto, Abb. in capit. nonnulli. §. sumi & alij. numero secundo de rescrip. & in c. coram, numer. 7. de offic. deleg. & in cap. cum pridem, numero 7. de pæssis, las. in l. exigendi. c. de procurator. numero 9. §. limitatione quicquid velit Lambert. dist. art. 17.
204. Si tamen admitteretur et præsentatio patris pro filio, vel alterius coniunctæ personæ, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad præsentandum, à tempore ratificationis, non alias Rochus verb. honorificum, questione numero vigesimo-sexto.
225. Nec sufficeret quod infra dictum tempus et non fiat præsentatio, seu contradictio patroni (vt inquit

Lamber. d. art. 17. & 2. par. 2. lib. 9. 1. ar. 21. quando fuit à coniuncto cum cautione de rato) nisi constet infra dictum tempus de scientia illius, & hoc quando pater præsentauit, qui alias est legitimus administrator filij iuxta d. sup. n. 192. & ibi citatos.

Et circa materiam huius quæ an in Hispania, et vbi datur tutori decima fructuum pro labore, possit decimare ius præsentandi, seu præsentationes competentes pupillo, vide Bæcam dist. cap. 23. à numero decimosexto, Ioan. Gutierrez d. 3. par. c. 29. & Accue-dum in curia Pisana, lib. 1. c. 12. n. 15. qui recte tenent non posse, siue ius patronatus competat ratione personæ, siue ratione rei, ex rationibus per eos adductis.

Nec obstat doctrina Rebus. et d. g. 17. de nominatio. à numero 53. alias 21. vbi docet quod stante consuetudine, quod tutor lucretur, & faciat fructus suos durante tutela, poterit præsentare, & non pupillus, quoniam diuersum est in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius præsentandi competens ratione rei, vt per citatos supra num. 22. de iure autem nostro, tutor non est fructuarius omnium fructuum, nec etiam partis, sed solum pro labore datur ei decima illorum, & ita solum est creditor illius decimæ, vt recte aduertit in proposito Bæca supra numero 27. & 28. & Ioan. Gutierrez sup. numero 10. 11. 12. & 16.

Nono notan. est ius patronatus aliud esse et Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, de quo late actum est sup. à numero 507. & sic patronos alios esse Ecclesiasticos, alios laicos: Alios Ecclesiasticos & laicos simul, inter quos sunt aliquæ differentiæ. Et vna est, quod patroni Ecclesiastici habent et semestre ad præsentandum, laici vero solum quadrimestre, capit. vnic. §. verum, de iure patro. in 6. & ibi Doct. Et quando sunt Ecclesiastici & laici et simul, omnes habent semestre, etiam laici ratione communionis glo. fin. in d. §. verum, & ibi Archidia. Domin. Francus & alij, Rochus verb. ius, num. 15. Lambert. 3. par. 2. lib. quest. 8. artic. 4. & quest. 9. articulo 9. Selua de benefic. 3. part. questione 11. numero 18. & Corral. 2. part. cap. 3. numero duodecimo, & alij. Et an istud tempus currat à die scientiæ, an à die vacationis agatur infra 10. part. cap. secundo.

Alia differentia est, et quod patroni laici possunt variare ante institutionem Episcopi, & alium successiue præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni Ecclesiastici, c. quod autem cap. cum autem, & cap. Pastoralis, de iure patron. & ibi Doct. De quo late et Rochus, verb. honorificum. nona quest. cum sequen. Lambert. secunda par. 2. lib. questio, septima per totam, Gregor. Lopez in l. sexta tit. 15. pag. 1. Ioan. Gutierrez de iuram. confirm. 3. part. cap. decimotertio, Fuscus de visitatione lib. 2. cap. 10. num. 3. Spino de testam. gloss. 4. à numero 73. & Zuallos, questione 265. & 693.

Et in vna et Bononien. Parochialis 24. Nouembr. 1595. coram Domino Lita fuit resolutum, et quod patroni laici possunt in præsentatione variare, & alium præsentare cumulatiue, sed non possunt recedere à prima præsentatione sine causa, & c.

Quæ variatio, et patronis laicis semel tantum censetur permissa, & pro prima vice argumento l. bones, §. hoc sermone ff. de verborum significatione, & quia variatio est odiosa, & sic restringenda, & æquitas ita suadet ad vitandam infinitatem, & confusionem, ita Calder. consil. 16. de iure patron. & sequuntur Felin. in cap. omnes leges 1. dist. Rochus sup. 9. 10. Lambert. d. quest.

d. quest. 7. artic. 23. Gomezius in c. cum in multis, de rescriptis. 6. num. 35. Tiraquel. d. §. hoc sermone in reg. num. 25. Greg. Lopez d. l. 6. gloss. i. Nauarrus in capit. placuit de peniten. dist. 6. n. 167. & 171. Ioa. Gutierrez supra numero tertio, & Fuscus §. & Zuallios licet satis confuse & inuolute, & Aym. consil. 63. num. 5. Prob. ad Monach. c. cum in illis de preben. in 6. numero 18.

515 Quamuis pluries posse variare teneant & gloss. in Clemen. plures. §. fin. verb. plures & verb. presentare de iure patron. Decius in c. quanto, de iudic. a. nu. 31. cum Abb. ibi, & Beroius in d. c. quod autem, nu. 19. Spino §. n. 75. & alij.

Pro quibus non facit d. Clemen. plures §. si. nam debet intelligi, & quando plures simul presentantur, non successiue, vt dicit Calder. Rochus & alij supra. Et procedit etiam in patronis Ecclesiasticis, qui ex illo text. possunt facere presentationem alternatiuam, & plures simul presentare, vt vnum ex eis Episcopus instituat, vt tenent Cardin. cum Stephano, quem refert in d. §. fin. ante num. 1. & ibi Imola, & Bonif. num. 4. & 5. Caetan. in rep. cap. si. de elect. in 6. Berach. in rep. verb. presentatio vlti. vers. Rochus §. quasi. 9. n. 34. & Gregor. Lopez d. l. 6. gloss. penult. Quamuis contrarium teneant gloss. in d. §. fin. d. verb. presentare, quam ibi sequuntur Zenzel. & Abb. num. 4. Domin. in cap. 2. de elect. i. 6. sub num. 4. Felin. in c. 2. de appellat. num. 5. & in c. cum Berthol. de re iudic. n. 7. Selua 3. part. quasi. 20. num. 5. Lamber. 2. p. 2. lib. 9. 3. art. 8. & 9. & Prob. d. c. cum in illis, de preben. in 6. num. 17.

517 Non potest autem patronus licet variare & lite pendente, alias inter presentatos, Calder. consil. 1. vt lite pendente. & 18. de iure patron. Domin. & Francus n. 3. in cap. 1. vt lite pendente, in 6. Mill. in rep. verb. patronus etiam laicus lite pendente, Aymon. d. consil. 63. n. 3. Rochus d. verb. honorificum, quasi. 23. Couarr. pract. ca. 36. num. 7. vers. 3. quandoque Crescen. decis. 10. de iure patron. & Lancellotus in cap. 4. in prefat. a numero 560. seu 656. & est communis secundum Rochum, Couarr. & Lancellotum ibi, licet contra teneat cum alijs Lamber. 1. p. 2. lib. quasi. 6. art. 12. Na quicquid ipse dicat cap. 1. vt lite pendente, in 6. habet locum in presentatione, vt per Ioan. Andr. Domin. Francum & alios ibi, Calde. supra Lapum allegat. 22. numero. 3. Gometium reg. de subrogan. colligant. quasi. 6 & 13. Lancell. & alios citatos, Mandos. qui dicit communem ad Lapum, d. allegat. vigesima secunda lit. H. Rota decis. 442. num. 6. part. 1. diuers. & fuit resolutum in vna Zamoren. Beneficij de Morales 30. Maij 1586. coram D. Orano vbi fuit dictum, Quod lite inter presentatos, pendente, alteroque ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur sine vitio attentatorum alium presentare indubitatum esse ex d. ca. 1. & c. Cum vero & litigatur cum eis, qui beneficia iam sunt adepti, & sic contra presentatum iam institutum, clarum est pendente lite non posse patronum alium presentare ex capite secundo lit. pendente, quod loquitur expresse de presentatione, ibi, presentetur. Lamber. supra Rota in Salamantina Capellaniz. 20. Nouemb. 1592. coram D. Pamphilio, infra adductis 6. par. cap. 4. num. 39. & 41. Vnde in vna Pamphilonen Parochialis de Edrarin de anno 1591. coram Do. Pamphilio fuit resolutum, Quod presentatio facta post rem iudicatam, pendente lite super restitutione in integrum non sustinetur, quia restitutio fuscitat litem, l. quod si minor. §. restitutio. de minor. & commissio restitutionis, in qua

fuit narratum fuisse paritum indicato, quia fuit signata prout de iure, dat. iurisdictionem etiam non verificata, quicquid sit quando adest clausula parito iudicatio. Nec obstat patronum esse in quasi possessione presentandi, & lite pendente posse quem continuare possessionem, quia adhuc presentatio facta est nulla ex c. 2. vt lite pendente, in 6. & c.

Et dispositio d. cap. 1. habet etiam locum in vacatione per mortem civilem, vt per resignationem vel affectationem alterius beneficii, secundum Archid. ibi. cuius opinio licet de ea dubitet Lancell. ca. 3. a num. 96. alias 103. est constanter tenenda, vt fuit decisum in vna Vallisoletana Scholasticz 17. Iunij 1602. coram D. Lancelloto, tradit Gonzalez gloss. 51. num. 112.

Ceterum prohibitio d. cap. 1. & 2. cessat & quando superstes colligas presentaretur, seu prouideretur ab Ordinario, quia tunc cessat ratio per d. c. 2. assignata, scilicet ne propter nouos aduersarios litigia prorogari contingat, secundum Rochum d. 9. 23. Couarr. §. Lancell. d. c. 3. n. 128. alias 135. & d. c. 4. in prefatione a n. 576. & 590. alias 672. & 688. Paris. consil. 30. num. 4. lib. 4. quem allegat, sequitur Ant. Gabr. concl. 4. de iudic. n. 42. & est de mente, Franch. in d. c. 2. n. 6. in gloss. penult. & secuta est Rota in Mediolanen. iuris patron. de Anno 1588. coram D. Blancheto infra relata 11. p. cap. 3. num. 17. & in Mediolanen. iuris patronatus coram eod. 29. Ianuar. 1596. inf. adducta 10. p. c. 3. n. 8.

Quamuis Crescent. decis. 8. & de iure patron. nu. 2. dicat in contrarium esse communem opinionem, & d. et. decis. 10. dicat non procedere, quando patronus post presentationem factam de vno ante litem, post litem cumulando presentaret colligantem, alias voces patronorum non habentem, quia tunc potius daretur occasio litigandi, & c. Et Gonzalez d. gl. 51. nu. 114. ait quod d. opinio non est secuta nec tenenda, sed potius contraria, tum quia dispositio d. c. 2. est generalis, & indistincta, & generaliter intelligenda, l. 1. §. generaliter. ff. de legatis presentan. tum quia aliter reg. Cancellaria de subrogan. colligantibus per Papam esset frustratoria, & c. & fuit nouissime resolutum in vna Hispalen. beneficii de Xerez. 10. Febr. 1604. coram D. Lita, vbi propterea fuit conclusum, esse nullam collationem a Cardinali Hispalen. de quodam beneficio litigioso cuidam superstiti colliganti factam, & quod in eadem decis. dicitur, quod idem tenuit Rota antiqua, vt in decis. 10. n. 2. & 3. vt lite pendente, in nouis. Et Rota moderna in vna Posnaniens. parochialis 14. Ianuarij 1572. coram illustribus. Seraphino, & ad Gomezium in reg. de subrogan. quasi. 2. num. 2. dicentem, quod quicumque inferior a Papa concedens subrogationem colliganti, comprehenditur sub d. reg. fuit responsum procedere in inferiore habente facultatem subrogandi ab ipso Papa, mediante aliquo indulto, seu iure speciali, & non aliter, ita Gonzalez. Sed mihi placet opinio Rochi & sequacium, contra quam in specie non est communis opinio, & ad d. decis. Posnaniens. non male respondet Lancellotus §. in d. prefatione, add. quod ibi Ordinarius in locum vnus presentati predefuncti, subrogauit alterum presentatum colligantem. Ordinarius autem licet possit conferre colliganti, vbi alias ad eum collatio spectat, non tamen potest principaliter & de per se subrogare, prout Papa facit, Mandos. reg. 29. de subrogan. colligantibus 9. 3. n. 2. & pro opinione Rochi faciunt verb. d. cap. 2. ibi alijs nullatenus conferantur, Pondero verbum, alijs iuxta

quod videntur accipienda verba sequentia, nec ad ea eligatur quispiam, vel etiam presentetur. Id est quispiam alius. Et de beneficiis litigiosis de quibus late Lancel. d. c. 3. & d. c. 4. in prefatione, & aliis locis vide dicta sup. c. 1. d. n. 133.

222. Decimo notandum est, quod ubi sunt plures patroni, possunt singuli separatim presentare, aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos, ut singulos, ut in dubio presumitur, & non ut universos & iure collegij. Ioan. And. in cap. de iure patronat. Abb. consil. 76. par. 2. Paulus de Citadinis 6. par. 9. 29. art. 3. Lambertus dicens communem, & plures referens 2. par. 2. lib. quest. 2. art. 8. & penult. Aymon. d. consil. 63. num. 1. & tenuit Rota in vna Legionen. Capellaniz 6. Junij, & 5. Decembris 1575. coram Domino Cesare de Grassis ut in suis decis. impressis decis. 169. & seq. & in Cafalen. parochialis 2. Mar. 1584. coram D. Robustorio. Et in vna Calagurritana beneficij de Ali. 20. Junij 1588. & 17. Maij 1591. coram D. Comitulo, in qua fuit resolutum, Presentationem pertinentem ad beneficiatos, ut singulos, non ut universos, ut in dubio presumitur, Felin. in capitulo cum omnes de constit. numer. 29. Lambert. dict. art. 8. numero 14. & sapienter Rota tenuit posse fieri a singulis diuisim, nec esse necessariam vocationem patronorum. Abb. d. consil. 76. par. 2. Decius d. c. cum omnes l. lectura num. 48. Aymon. conf. 67. Lamb. sup. art. penult. quam sententiam Rota amplexa est coram Sanctis. Clemen. V. III. in Pistorien. beneficij 17. Febr. 1574. & in d. Legionen. &c.

223. Quamuis contrarium teneat Abbas in d. t. cap. 3. de iure patron. in fin. quem sequitur Felin. in d. cap. cum omnes, num. 29. de constituto. & Rochus verb. honorificum quest. 60. ex reg. Bart. quam ibi approbant Dd. in l. omnes populi, nu. 18. ff. de insti. & iure, quod in his in quibus consensus maioris partis praeiudicat minori, etiam si pertineat ad plures ut singulos, requiritur quod actus fiat simul, & debent simul conuenire. l. & suum. §. fin. ff. de pactis l. fin. c. qui bonis cedere possunt l. 5. tit. 15. & ibi Greg. Lopez. Benuen. Straca de decolorib. 6. par. n. 9.

224. Sed respondetur cum Paulo de Citadinis supra & Lamber. d. art. 8. num. 8. & n. quod illa reg. procedit, quando factum maioris partis praeiudicat minori circa eundem actum, ut in terminis, d. §. fin. & c. at in proposito presentatio maioris partis, non praeiudicat minori quoad actum presentandi, quia quilibet potest presentare quem voluerit, &c.

225. Ex qua responsione inferitur quod sententia Abbatis d. cap. 1. Felini & Rochi procedet, in pluribus heredibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno, & habent vnam tantum vocem. Et presentationem elem. plures, de iure patron. & ibi Dd. quae est apud maiorem partem, ita quod de suffragio, vel presentatione minoris partis non est curandum, in isto enim casu presentatio non competit pluribus, ut singulis, sed pluribus, tanquam vni, & sic militat eadem ratio, ac si competeret pluribus, ut collegio, Rochus verb. ipse vel is, quest. 2. Lambert. 2. par. primo libro quest. 1. artic. 25. & 27. Cassador. decis. 1. de iure patron. quem sequitur Did. Perez in l. 1. tit. 6. lib. 1. ordinis glos. 2. vers. notanter etiam. Vnde tales debent simul conuenire ad presentandum iuxta dicta. Paul. de Citadinis supra dicens, quod tunc forte posset procedere opinio Panormi. Quamuis contra teneat Lamber. dict. art. 8. numer. 8. cum Ioan. Andr. & Cardin. in d. ca. 3. t. procedet etiam sententia Abbatis, Felini, & Rochi, quando ius patronatus pertinet ad plures,

ut singulos, tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad presentandum soliti sunt simul conuenire, ut in vna Calagurritana beneficij de Aranguiz. n. Decemb. 1591. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, Sufficiens constare de tali iure Domini, ut tanquam integer portionarius debuerit vocari in receptionibus dominorum de Sugulum. quia ex publico instrumento probatur sua possessio. l. praedia, ubi Bart. ff. de acquirenda possessione, quae sola sufficit ad hunc effectum, cum istae receptiones sint de fructibus beneficij, quemadmodum collatio, & presentatio, gloss. in cap. cum Bertholdus, verb. patrono, de re iudic. Cassador. decis. 3. num. 6. de pensio. Felin. in capitulo cum olim, num. 2. de maiestate & obediencia. & ideo pertineat ad eum qui est in possessione, e. a. querelam, de elect. cap. consultationibus, de iure patron. & vtrouque notant Abbas & alij. Quod Dominicus tempore receptionum dominorum de Sugulum esset absens, non obstat, quia nihilominus erat vocandus, cap. cum in Ecclesiis, de preben. lib. 6. cum esset in eadem Prouincia, & in oppido Vallisoletis, in quo residebat curia Regia. Vnde commode poterat vocari per Nuntios, qui continuo ad illud accedebant. capit. coram. & ibi gloss. verb. Prouincia de electione cum aliis allegatis, & ita fuit conclusum.

Et in d. Calagurritana beneficij de Ali. 4. t. Mar. 1594. coram D. Mantica, in qua fuit resolutum, quod quando plures patroni presentant ut singuli, non requiritur, quod absentes vocentur: quia non est necessarius simultaneus consensus, ut se habet communis Doctorum sententia: & fuit conclusum in hac causa coram Perusino 20. Junij 1588. & 17. Maij. 1591. & in dubio quando ius patronatus pertinet ad plures, presumitur ad eos ut singulos, non ut universos pertinere, ut in d. decisione. Secundo, quod quando pertinet ad plures, ut universos, tunc non presentant ut singuli, sed ut universi, & ideo in hoc casu absentes vocari debent, quia requiritur simultaneus consensus cap. coram. capit. in genefi. cap. quod sicut. de elect. ca. cum in Ecclesiis, de preben. lib. 6. Felin. c. cum omnes, num. 46. de constit. Tercio quod quando ius patronatus pertinet ad plures, ut singulos, & consequenter patroni presentant ut singuli, non autem ut universi, sed vigore statuti, vel consuetudinis, ad presentandum soliti sunt simul conuenire, tunc ex eisdem rationibus absentes vocari debent, qui vocandi sunt, quando presentatio fit a pluribus, tanquam universis, quo casu vocandi sunt, quare requiritur simultaneus consensus, ut dictum est, Rochus verb. honorificum, q. 60. Lamber. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 8. n. 8. Et ita fuit resolutum coram Oradino in Calagurritana dimidia portio de la Puebla 31. Ianu. 1567. & coram Pamphilio in Calagurritana de Aranguiz. n. Decemb. 1591. & quod in hoc tertio casu versatur negotium. Nam licet isti beneficiati non faciant collegium, quia non habent arcem communem, neque sigillum, neque alia quae ad constituendum collegium requiruntur, ad not. in cap. dilecta, de concess. preben. & in cap. significauit de appell. & in l. primo. C. de collegiis illicitis, & ideo ius presentandi ad eos, ut singulos, non ut universos intelligatur pertinere: ut fuit dictum in hac causa coram D. D. Perusino, tamen extat synodalis constitutio, & testes nouissime in hac causa in curia examinari deponunt, quod presentatio ab istis beneficiariis capitulariter sit facienda, quod sane intelligitur, ut fieri debeat ab ipsis simul congregatis, & ideo necessarium videtur conuocare absentes, ut possint conuenire, & quia vnus eorum posset alios in suam trahere sententiam, iuxta, leg. si in tres, in fin. de ar.

de arbitris, proinde placuit dominis presentationem Michaelis in casu proposito non sustineri, ex eo quod Stephanus unus ex integris beneficiatis, & comparo- nis, non fuerit vocatus, nisi absentia Stephani fuerit as- fectata, quo casu ipse non debuisset vocari, Enrig. in ca. cum inter. num. 6. de electione. Et in eadem 17. Iunij 1594. coram eodem D. Mantica fuit resolutum. Eius absentiam non fuisse affectatam, ita ut non esset vocan- dus, sed potius fuisse ex causa necessaria, vel saltem pro- babilis, & proinde cum non fuerit affectata, & consequen- ter vocari debuerit, presentationem Michaelis non pos- se sustineri, &c.

118. Procedet etiam sententia Abbatis, Felini & Ro- chi in presentatione, seu nominatione facienda ad Capellaniam, in qua non debet fieri institutio à su- periore, ut in Capellania non collatiua, & in electio- ne facienda ad aliquam elemosinam, seu opus pium, verbi gratia de puellis maritan. & similibus, nam cum in his non fiat presentatio superiori, ut ipse insti- tuat, sed sola nominatio, seu electio patronorum siue administratorum sufficiat, & maior pars præiudicat in totum minori circa illum actum, quia facta nomi- natione, seu electione per maiorem partem, minor pars non haberet amplius quod faceret, ideo debent omnes simul convenire, & alias actus non valebit, etiam non reclamante contempto, licet secus in actu collegij, &c.

119. Et quando est necessarium, ut quod conveniant in vnum, & aliqui nollent convenire si spectet ad plu- res, ut vniuersos, & collegium, seu in modum colle- gij, recurrendum est ad tradita per Dd. maxime Felin. in dist. cap. cum omnes de constit. Lambert. d. quæst. 2. art. 19. curiam Pisanam, & ibi Azcuedum lib. 1. cap. 2. Si vero non sunt collegium, iudex ad instantiam a- liorum statuet illis terminum, & locum, ubi conue- niant, nisi in institutione, sit statutus, & tunc non ve- nientes alienos se faciunt, & præsentēs poterunt ac- tum explicare, ad tradita de Capitulo & Collegio per Doct. ibi, & circa materiam dist. leg. & sum. 8. fin. de pactis & dist. leg. fin. Cod. qui bonus cede possunt, &c.

121. Undecimo notandum est, quod institutio seu col- latio ab ordinario facta, spretio patrono, infra tēpus datum ad præsentandum, nulla est ipso iure de decer- nimus. 16. quæst. 7. Abb. in cap. Bertholdus, de re iudic. n. 13. & ibi Felin. d. num. 8. Probus ad Monach. in cap. 1. de offic. leg. in 6. num. 14. Rochus verb. honorificum, num. 2. Lambert. 3. part. 2. lib. 9. 2. art. 2. Corras. d. 4. p. c. ult. num. 25. Io. Nicol. Gim. in enchiridion. Benef. ut. 5. c. 7. à n. 9. Greg. Lopez in l. 5. tit. 15. pag. 1. gloss. 2. & Mohed. decisio. 6. de iure patronat. alias 268. recla- mante tamen & contradicente patrono infra dict. tempus datum ad præsentandum, alias sustinebitur & valebit prouiso ordinarij, Card. in clem. 1. de supplenda negligentia Prælatorum, sub num. 11. Abb. quæst. 5. n. 7. Felin. alios allegans d. c. cum Berthold. num. 10. & 14. & in cap. cum ex officij, de prescript. num. 36. & in tract. quando littera Apostolica limitat. 10. Probus sup. & in cap. statutum, de Præbend. num. 22. Scua 1. part. 9. 6. num. 15. & 3. p. 9. 9. num. 2. Roch. d. num. 2. Lamb. d. num. 2. art. 2. n. 27. & 9. 8. sequen. art. 2. numer. 3. & 9. 9. art. 24. Rebuffus in praxi. 3. part. signaturæ, verb. nec non iuris patron. num. 52. & de nominatio. 9. 17. num. 31. alias II. & consil. 79. & 81. Corras. & Greg. sup. Gam- bar. de offic. legati lib. 3. à num. 341. P. Pechius in regul. Beneficium in 6. numero 23. Ferretus consilio 133. numero 1. Hieron. Gabr. consilio 185. lib. 2. Spino de testament. gloss. 4. num. 99. Flamin. Parisius de resignatione Bene-

fic. lib. 8. quæst. 10. num. 10. Zerola in praxi Episcopali, 1. part. verb. ius patron. 9. 8. dubio 8. Rota decis. 10. de in- re patron. alias 528 in antiquis, & ibi addu. Caputa- quens decis. 133. part. 1. Mohedan. supra, & Puteus dec. 412. lib. 1. & decis. 181. libro 3. vbi idem ait in Beneficio electiuo, ut non eligentibus, seu contradicentibus e- lectoribus infra sex menses, prouiso Ordinarij va- leat, & Rota in vna Ofsen. Canonatus 4. Martij 1575. coram D. Robusterio, quæ est 1. p. diuersorum, decis. 77. vbi nu. 4. dicitur, ita tenuisse Rotam in vna Trident. coram Grato 1563. quidquid dicat Gimon. sup. num. 6.

233. Sed difficultas est in inuestiganda ratione huius conclus. & primo ea redditur ratio, quod id quod exi- gitur ex parte patroni, potius sapit consensum, quam authoritatem, sufficit autem, quod consensus inter- ueniat, etiam ex post facto, capit. cum consuetu- dinis de consuetudine, c. cum vos de his quæ fiunt à Prælati, cap. cura, de iure patroni. vbi Dd. & Ordina- rius conferendo simpliciter, in dubio videtur dispo- nere nomine patroni, & sub tacita conditione si ei placuerit, & sic sequens patroni ratificatio, vel con- sensus expressus, aut tacitus, per taciturnitatem & negligentiam, validat collationem: hanc rationem tradunt Rota d. decis. 10. num. 4. & 5. Cardin. & Abb. supra Felin. dist. cap. cum Bertholdus numero nono & 10. & d. limit. 10. & Probus sup. Lambert. dist. 9. 2. art. 2. numer. 21. 25. & 26. Corras. Hier. Gabr. & Zerola sup.

234. Sed ista ratio quamuis posset procedere, & quando patronus expresse consensit infra tempus datum ad præsentandum, tamen quando nec consensit, nec cō- tradixit, non videtur solida, nec in iure habere fūda- mentum, nam ut tacitus consensus eliciatur, oportet saltem dicere partem fuisse præsentem, & non contradixisse, ut per Gambartum sup. num. 333. Imo etiam tunc non videretur consentire, ut per Felin. d. c. cum Bertholdus n. 12. licet contra teneat Corrasius supra num. 28.

235. Nec quicquam facit lib. si seruus & communis 39. ff. de donatione inter virum, quam allegat Abb. supra & Lamber. ibi, & n. 27. quia loquitur in donatione inter coniunctos, quæ ex præsentia, seu scientia cum taciturnitate inducitur, & sic non est ad propo- situm.

236. Aliam rationem tradit Abb. ibidem, vers. si autem patronos, & quod talis collatio ordinarij, convalida- tur per superuenientem negligentiam patroni, quia ipse Ordinarius non potest contravenire, & recede- re à prima collatione, argum. l. profundum. ff. de ser- uis rusticorum prædiorum, & c. veniens de filius Presby- ter. & cap. diuersis fallacis, de clericis coniugatis, & c. si tibi absenti, de præbend. in 6. Et sic tenetur eam Ro- tam habere, ex quo ad ipsum deuoluta est, quam ra- tionem tradunt etiam Felin. d. cap. cum Bertholdus n. 14. & d. limitatione 10. & Lambert. d. n. 27. & eam vi- detur tradere Gambartus sup. numer. 342. & 355. Nam ait, quod lapsus temporis non validat collationem Ordinarij in vim consensus taciti, sed propter de- uolutionem, ut dicit Felinus dist. capit. cum Berthol- dus.

237. Sed nec ista ratio placet, & nam secundum eam, i- dem esset dicendum ubi Ordinarius contulisset iure deuoluto, in quo tamen ipsi contrarium tenent ut infra num. 262.

238. Vnde vera ratio videtur esse, quam insinuat & Spino sup. Cassador. decis. 2. num. 4. de locato, & Rota d. decis. 77. quod nullitas collationis ab Ordinario

facta speto patrono, inducta est in fauorem ipsius patroni, atque adeo ita demum est nulla, si ipse voluerit, & contradicat. l. filio praterito, & ibi gloss. fin. ff. de iniusto reiplo. late Tiracell. in tractat. le mori. sayfit, part. 7. declaratione 1. Et ideo patronus potest ab Episcopo, seu Capitulo sede vacante, recipere Ecclesiam, seu Beneficium, cuius est patronus licet ipsum presentare non possit, & ad Episcopum, seu Capitulum pertineat institutio tantum, & non collatio, Feder. de permutatione qu. 32. P. de Perusio eodem tractat. n. 26. Paulinus de offic. & potestat. cap. sede vacante 2. p. 9. n. 9. & 10. & Lambert. 1. part. 2. lib. 9. 8. art. 3. & 4.

239 Ex qua ratione infertur, prouisionem factam spreto patrono, & esse in pendenti, & interim habere implicitum statum, ita vt patrono reclamante infra tempus datum ad presentandum, sit nulla à principio, & ex tunc, vt in d. cap. de ceteris, non vero non reclamante infra dictum tempus, censeatur valida à principio, & ex tunc, vt in simili de caducitate, Nauarr. in Man. cap. 23. numer. 104. vers. pro qua solutione, & in exemplo de alienatione rei Ecclesiæ sine debita solemnitate, quæ ita demum est nulla à principio, si Ecclesia hoc vult, Rota decis. 133. num. 11. part. 2. diuersorum, Sarmiento de redditibus Ecclesiæ. p. 3. num. 20. & 21 cum aliis, & in terminis decis. 418. num. 3. p. 1. diuers. Et ita in proposito videntur velle Spino supra, & Rota d. decis. 77. Quamuis contrarium nempe, d. collationem valere vt ex nunc, & non vt ex tunc, in proposito teneant Rota d. decis. 10. Abb. & Felin. num. 9. & 14. Selua d. num. 15. & Probus supra Lambert. dict. num. 25. 26. & 27. & Gambar. num. 345. & sequent. vbi supra ex dicta lege per fundum, quorum sententia procedit attentis suis rationibus, de quibus supra.

242 Secundo infertur & ex collatione facta ab Ordinario, spreto patrono, infra tempus datum ad presentandum, interim videri ius considerabile quæsitum prouiso, ita vt non valeat prouisio Papæ alteri postea facta, non facta de illa mentione, & sit locus regulæ de non tollendo iure quæsito, vt in simili dictum est 243 supra capitulo 4. numer. 44. Quamuis contrarium & in terminis teneat Rota dict. decis. 10. ad fin. & Gambar. supra numer. 346. & Rebuff. dict. consil. 81. vbi, vacante Beneficio iuris patronatus, spectantis ad Abbatem qui erat defunctus, conuulsi Ordinarius, postea Papa, & postea Vicarius Abbatis creati, aut prouisionem Papæ proualere, quia prima Ordinarii ante sex menses datos patrono non valuit, & sic valebit prouisio Papæ, etiam non facta mentione illius, nec obesse collationem Ordinarii non reclamante patrono valere, quia in presenti reclamauit, quia Vicarius presentauit, & illa presentatio est declaratio voluntatis patroni, ideo annullat collationem Ordinarii, & si nulla sit presentatio, tamen collatio non valebat in preiudicium Papæ, & certum est, collationem non valere reclamante patrono, sed Papa plus iuris habet quam patronus, &c.

244 Hæc Rebuffus & quorum sententia procedit in proposito, attentis dictis suis rationibus iuxta dicta essetque vera, vbi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad presentandum, iuxta dicta dict. cap. 4. numer. 46. licet si esset patronus laicus, & aliquem presentasset, nec valeret collatio ordinarii, nec prouisio Papæ medio tempore facta, non derogato iure patronatus, iuxta dicta supra, cap. 1. à num. 539.

245 prædicta autem conclusio procedit & primo etiam

in prouisione facta à Papa, sine derogatione iuris patronatus laicorum, Felin. d. tract. quando licet Apo. slica, limitat. 10. & Lambert. d. quest. 9. artic. 24. Rebuff. d. cons. 79. Gambarus supra num. 343. & 348. & Mandos. de signatura grati. tit. de derogationibus iuris patron. versic. quod si non sit obtemperata. Et de resignatione in fauorem & dicitur infra. 11. part. cap. 3. à num. 16. & idem videtur ex dict. ratione in prouisione facta à Papa, cum derogatione iuris patronatus inualida, Mandos. ibi. Quamuis tunc in contrarium sit decis. 6. Putci de iure patronat. de manuscript. & Flam. Paris. de resignatione lib. 2. quest. 4. num. 60. ex doctrina Felin. in d. cap. cum Bartholdus num. 10. versic. 2. aduerte, quod procedit attempta prima ratione de qua supra. Licet secus & sit in prouisione facta cum clausula (inimodo patronorum ad id accedat assensus,) quia ista verba includunt formam, & conditionem, quæ non impletur per consensum tacitum, qui dicitur Fretus libro cum quod. ff. si certum petat. & quia in materia odiosa, vt sunt rescripta ad Beneficia, verba intelliguntur proprie capitulo quamuis primo de prebend. in 6. & ita fuit resolutum in vna Pisana de anno 1556. vt per Gambarum decis. quinquagesimaseptima in manuscript. & d. lib. 3. de officio legati ex n. 337. Mandos. sup. versic. præmissis conferunt, & Flam. Paris. sup. num. 59.

Secundo procedit etiam in prouisione facta à legato, seu Nuntio spreto patrono laico, vt dictum est 248 sup. c. 3. num. 65. & 244.

Tertio procedit & in omni casu, in quo fieret deuolutio ad Episcopum, puta si patronus presentauerit indignum, vt etiam hoc casu firmeretur collatio facta per Episcopum, sine patrono cum militet eadem ratio. Ita Lambert. d. num. 27. & idem tenet Rebuffus d. quest. 17. de nominatio. num. 31. alias 11. ibi, vel inhabilem presentauerit, sed hoc videtur procedere attempta secunda ratione supra adducta, quam ibi adducit Lambert. attempta vero nostra ratione, non & videtur 249 vera ista declaratio, quia per presentationem factam de inhabili, seu indigno, declaratur voluntas patroni volentis valere collationem eo spreto factam, nam per actum nullum declaratur voluntas l. fin. ff. de rebus eorum. Puteus. decis. 92. num. 2. & 267. libro 2. Mohedan. de cis. 28. num. 2. de renuntiatione & decis. 2. in fin. de offic. deleg. & in terminis Rebuffus d. consil. 81.

Et sufficit sola contradictio patroni, & facta infra 250 tempus datum ad presentandum, vt collatio facta eo spreto sit irrita, etiam si non presentauerit aliquem, & sic pro illa vice ius presentandi amiserit, & facta sit deuolutio. & ita videntur velle Felinus d. num. 10. versic. Tertio aduerte, Caputaquen. Mohedanus, Mandosius, & alij supracitati, num. 242. loquuntur enim alternative de contradictione, aut presentatione.

Quarto procedit, quando collatio & facta est iure ordinario, & originali, secus si iure deuoluto, nam tunc non teneret, ex quo in veritate deuolutio nondum erat facta per reg. c. ex par. de concessione prebend. de c. cap. cum super, de offic. deleg. Rota d. decis. 10. & ibi additio, Abb. d. 9. 5. num. 7. Felin. d. num. 10. Selua d. 9. 9. n. 3. vers. 9. Probus d. num. 22. Lambert. dict. num. 21. & 26. P. Pechius, Hieron. Gabr. & Zerola sup. & sic post deuolutionem, opus est noua collatione, circa quod vide dicta infra 10. parte capitulo 3. numero 31. & 32.

Quinto procedit & secundum Hier. Gabr. supra, 2. 153. si Ordinarius sciens Beneficium esse iuris patronatus

tus confert, non autem quando prætendit esse liberum, & hoc tantum vere confert, tunc enim, nullo modo potest ratificari à patrono collatio Ordinarij quia cessat ratio d. decif. 10. sed debet iterum confer-

re Rota ibi circa fin.

Sed ista declaratio nimis restringit d. conclusio- nem communem, nec videtur vera attenda nostra ratione, de qua supra.

SEXTA PARS, DE EXECUTORIBVS LITERARVM ET GRATIARVM BENEFICIALIVM.

CAP. I.

De Executoribus mandatorum de prouidendo.

SVMMARIA.

literarum, & gratiarum Beneficialium executores, alij sunt mandatorum de prouidendo de Beneficiis vacaturis, alij literarum, & gratiarum de Beneficiis vacanti- bus, num. 1.

De mandatis Apostolicis de prouidendo, qui late scripserunt, n. 2. & de executoribus eorum qui agunt, num. 3.

De executoribus mandatorum de prouidendo non est opus tractare, nec de ipsius mandatis, quia iam non sunt in vsu, ex decreto Concilij, n. 4.

Ex quo directio non potest eligi Canonicis supra numerum, ad futuram præbandam ex Congregatione Concilij, n. 5. Quamuis in Ecclesijs, ubi sunt Canonici Titulares id non est sublatum, n. 6. ubi adducitur declaratio S. Congregationis, de qua n. seq. ubi quod d. decretum non derogat consuetudini maxime immemoriali, & confirmata à Papa.

Literarum & gratiarum t. beneficialium executores, alij sunt executores mandatorum de prouidendo de Beneficiis vacaturis, & expectatiuarum, alij sunt executores literarum, & gratiarum, t. de Beneficiis vacantibus, & de mandatis Apostolicis de prouidendo, late scripserunt Staphileus de literis gratia, tit. de formis mandatorum de prouidendo, Ludouic. Gomez Sarnen. Episcopus in tractat. de mandatis de prouidendo, & de expectatiuis, Probus & Leo binus Dallerius tractat. de mandatis Apostolicis, Pacus tractat. de mandatis de prouidendo, Rebuffus in praxi, titulo de mandatis Apostolicis, & titulo de clausula mandatorum, & latissime in repetit. capitulo nulla secundi de concessione præbende, tertio notab. Corral. de Benefic. 4. par. cap. 5. Ioan. Nicol. Cimentus in enchiridio beneficiorum, tit. 4. de gratis expectatiuis, Duarenus de Benefic. libro 5. cap. 8. Marc. Anton. Cuchus in institution. Canonicis maioribus, li-

bro 1. tit. 7. de mandatis Apostolicis. Et de executoribus dictorum mandatorum t. & expectatiuarum agunt Staphileus dict. tit. de formis mandatorum, de prouidendo, septima & octaua forma, Gomez ius dict. tract. de mandatis de prouidendo, ex numero 21. Rebuffus in concordatis, tit. de mandatis Apostolicis. §. 1. verbo in forma mandati, & tit. de forma literarum executor. Corral. 2. par. cap. 9. Cuchus ex n. 32. & alij supra.

De quibus executoribus t. non est opus tractare, nec de mandatis de prouidendo, quia iam non sunt in vsu ex decreto Concilij Tridenti session. 24. de reformat. cap. 19. ubi decernit S. Synodus mandata de prouidendo, & expectatiuas, & alias quascumque gratias ad vacatura nemini amplius concedi, nec hæcenus concessis cuiquam vti licere, &c.

Et quo decreto censuit S. Congreg. t. Non posse eligi Canonicum supra numerum ad futuram præbandam, & post hæc tradit Gonzalez ad reg. de mensibus. §. 1. proem. num. 64. & 65. Quamuis in Ecclesijs, ubi sunt instituti Canonici sine præbenda iam expectantes, qui dicuntur Titulares, id non est sublatum ex d. decreto, nam tunc non eliguntur supra numerum, vt apparet ex sequenti declaratione S. Cong. Concilij. At in Ecclesia Salamantina in qua extant 24. Canonici, quorum duo postremi præbandam expectant consuetudo immemorialis hæcenus obseruata, & à Pio IV. Motu proprio confirmata, & ex certa scientia, qua antequam vacet aliquis Canonicatus, cuius electio spectat ad Canonicos, eliguntur à Capitulo, precedente licentia Episcopi, duo, vel tres, expectantes locum ultimi Canonici, siue præbende vacaturum, ad quem iuxta gradum expectantis denuo à Capitulo eligitur vnus & admittitur precedente approbatione, & confirmatione ordinarij, censeatur sublata ex decreto Concilij, cap. 19. sess. 24. de reformatione. Congreg. respondit hanc consuetudinem non comprehendi hoc decreto Concilij.

Quamuis quod t. attinet ad istam consuetudinem eligendi ante vacationem expectantes locum ultimi Canonici vacaturum, non videatur comprehendi isto decreto, ex eo quod non derogat consuetudini, maxime cum sit immemorialis, & confirmata à Papa ex certa scientia, iuxta supra dicta 3. p. c. 2. d. dubio. 6. & 8. n. 189. & 213.